

Nr. 19.

Warszawa

30 kwietnia / 12 maja 1866 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy ulicy Nowy-Świat 14.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Nigdy może niedoświadczano tak silnego, jakby magicznego wpływu interesów ogólnych na stan finansowy szczególnych instytucij, a zwłaszcza na fortuny prywatnych osób, jak w epoce obecnéj. Nigdy też zapewne spekulacje z jednéj strony, a z drugiéj pożyczki rządowe nie dochodziły do tak olbrzymich rozmiarów. Ale co w każdym razie trudne do wytłumaczenia, to ów pośpiech, z jakim każdy usiłuje pozbyć się papieru najkorzystniejszą przedstawiającego lokację, — kiedy położenie polityczne wcale się jeszcze nie odrysowało. Nikt sobie sprawy zdać nie umie czego się obawia i skąd burzy oczekuje, a wszyscy uciekają przed burzą.

Nasza giełda daléj się posuwa w fatalnym kierunku; szczególną zwraca uwagę znakomicie rosnące mienne wexlowe: Tydzień ubiegły przyniósł podwyżkę wexli na Berlin — o $6^1/_2$% (z $132^1/_7$ na $138^1/_5$), na Paryż — o $6^2/_5$ (z $132^1/_5$ na $138^3/_5$). Tylko wiedeńskie obniżyły się jeszcze prawie o 6% (z $117^1/_3$ na $111^2/_5$).

Giełda paryska w popłochu; wszystkie wartości spadają, a najwięcéj te właśnie, co się były podniosły. Renta włoska w swym nagłym upadku (38), pociągnęła i rentę francuską; kapitaliści francuscy ogromne ponoszą straty na pożyczkach włoskich. Pruska waluta trzyma się stosunkowo mocno; ale to jedynie skutkiem tradycijnego porządku w finansach skarbowych, oszczędności w wydatkach.

Projekt komisji finansowéj parlamentu włoskiego opiera się na podatku dochodowym w rodzaju angielskiego *income tax*. Stopa tego podatku ma być 4% od dochodu gruntowego, jako już obciążonego, i od renty długu publicznego, zaś 8% od wszelkiego innego dochodu.

Bank angielski podniósł (8 maja) skup z 7-u na 8%, a bank pruski z 6-u na 7%.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 4 — 10 maja.

	Sto-pa %	PARI	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 4 maja	Sobota 5	Poniedz. 7	Wtorek 8 święto	Środa 9	Czwar. 10 święt.	Stosunek ost. do pari na 100.
			Ruble						
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 250. 500).	4	100	.	.	.	.	*83,50	.	*$83\,^{1}/_{2}$
Bilety Skarbu Kr. Pol.	$4\,^{3}/_{25}$	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup..	4	75	107,50	.	.	.	.	.	$143\,^{1}/_{3}$
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z.300) z kup.	5	45	53,75	.	.	.	.	.	$119\,^{2}/_{5}$
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	28	.	.	.	.	.	$93\,^{1}/_{3}$
„ „ „ *B* (z. 200)	5	30	36	.	.	.	.	.	120
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	45	.	.	.	.	.	45
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	64,33	64,25	64,25	.	63,83	.	$63\,^{4}/_{5}$
kupon	.	.	.	.	.	.	$1{,}76\,^{1}/_{2}$	.	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)............	5	100	*84,75	.	.	.	.	.	*$84\,^{3}/_{4}$
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	109	109,33	109,50	.	108	.	108
„ „ z 1866 r......	5	.	104,50	104,50	105	.	.	.	105
Metaliki (300) lutowe	4	100	100	100	100	.	100,17	.	$100\,^{1}/_{6}$
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100,25	100,25	100,25	.	100,67	.	$100\,^{2}/_{3}$
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)..	5	100	89	89,25	89	.	.	.	89
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	82,58	82,50	83	.	83,50	.	$83\,^{1}/_{2}$
„ „ „ ser. 2	4	100	81,58	81,50	82	.	82,50	.	$82\,^{1}/_{2}$
kupon.............	.	60	.	.	.	.	$1{,}52\,^{2}/_{9}$	.	.
Akcje Dr. Żel. W-W. 100)	diw.	.	.	69	.	.	.	.	115
„ „ W-B. ((100. 150)...	4	100	.	61,67	61,66	.	.	.	$61\,^{2}/_{3}$
„ „ Teresp. (100).....	5	100	94,50	94,50	94,50	.	95	.	95
„ „ Łodzk. (100)	5	100	93,17	93,25	93,17	.	.	.	$93\,^{1}/_{6}$
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	126	126,50	126	.	.	.	$100\,^{4}/_{5}$
Obligi D. Ż. W-Peters. (125. 500).	$4\,^{1}/_{2}$	100	97	.	.	.	.	.	97
2. Wexle.									
Berlin........(Tal. 100) 2 mies.	.	92,85	123,15	124,05	125,10	.	128,70	.	$138\,^{3}/_{5}$
Gdańsk....... (100) „	.	92,85	.	.	*125,10	.	.	.	$134\,^{4}/_{5}$
Hamburg .....(M. B. 300) „	.	141,02	.	.	*189,45	.	.	.	$134\,^{2}/_{5}$
Londyn....... (Ł. 1) 3 „	.	6,30	8,38	8,48	8,52	.	8,73	.	$138\,^{3}/_{5}$
Paryż ....(Fran. 300) 2 „	.	75	.	.	102,15	.	.	.	$136\,^{1}/_{5}$
Wiedeń....... (Gul. 150) „	.	92,85	.	.	.	.	103,50	.	$111\,^{2}/_{5}$
Petersburg....(Rub. 100) 1 „	.	100	.	99,33	99	.	.	.	99
3. Monety.									
Półimperjał..................	.	5,15	6,78	.	.	.	7,20	.	139,88
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski............	.	3	3,80	.	.	.	4,05	.	135
Rubel srebrny................	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski.................	.	0,92.85	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,61.9	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Hamburg.
bankowa:	6%	5 (6)	8	$3\,^{1}/_{2}$	5	7	5	—
giełdowa:	—	6	7	$3\,^{1}/_{2}$	5	6	5	6

CENY W MIASTACH,

za luty 1866 r.

		Srednie ceny w miastach gubernji Warszaw.	Radoms.	Lubelsk.	Płockiéj	August.	W ogóle (opr.War.)	W Warszawie
Robotnik pieszy		0,39½	0,33½	0,39	0,40½	0,42	0,39	.
Robotnik 1-konny		1,14½	0,98	0,79	1,23½	1,04	1,02	.
Robotnik 2-konny		1,99½	1,61	1,44½	1,98	1,67	1,74	.
Koń mierny		60,28	54,24	42,74½	50,56	32,87	48,14	.
Wół „		38,84	32,11	31,32	37,17½	26,30	33,13½	46,91
Owca zwycz. lub skop		3,08	2,94½	2,33½	2,89½	2,27	2,70½	.
Wieprz		26,53	27,48	23,44½	27,76	22,35	25,51	26,24
Zboże Pszenica	*korzec*	6,60	5,29	5,99	6,44	6,90	6,24	7,58
Zboże Żyto	„	4,24¾	3,75	4,34½	4,24½	5,17¾	4,35	4,63½
Zboże Jęczmień	„	2,87¾	2,44½	3,01½	2,77½	3,29	2,88	2,86½
Zboże Owies	„	1,97	1,71¼	2	2,11¾	2,30	2,02	2,20
Kartofle	„	1	0,90	1,34½	1,09	1,54	1,15½	1,63½
Mąka pszenna celna	„	7,01¾	5,92	6,64	7,17¼	8,15	6,98	10,20
Mąka „ zwyczajna	„	6,17	4,36	5,38	5,54½	7,06	5,70	8
Mąka żytnia pytlowa	„	5,11	3,97	5,12¾	4,80¾	5,94	4,99	5,32
Mąka „ razowa	„	4,32½	3,29	4,39	4,37	5,26	4,32½	3,96
Chleb pytlowy	*funt*	0,02½	0,02¼	0,02½	0,02½	0,03½	0,02⅔	.
Chleb razowy	„	0,01¾	0,01½	0,02	0,02	0,02½	0,02	.
Mięso wołowe	„	0,06½	0,06¼	0,05½	0,06½	0,05½	0,06	.
Masło solone	„	0,27¾	0,21	0,27	0,26	0,27	0,26¼	0,29½
Łój	*pud*	5,39¼	5,70	5,13	5,36½	5,80	5,47¾	.
Wełna celna	„	30	.	22,50	.	.	23,22½	.
Wódka 78° (z podatkiem)	*wiadro*	4,43	3,77	4,18	4,20	4,26	4,17	4,28
Drzewo opałowe miękie	*sąż. kub.*	5,76¾	3,25	3,85½	5,01½	5,22	4,62	9,80
Drzewo opałowe twarde	„	6,89¼	4,04	4,48½	6,01	7,32	5,75	.
Siano	*pud*	0,39½	0,33½	0,32½	0,45½	0,41	0,38½	0,40
Słoma	„	0,25¾	0,21	0,17½	0,29½	0,29	0,24½	0,28

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 1 Maja.	w ciągu tygodnia przyb. (+) ub.(—)	w d. 8 Maja.
	r u	b l	i
1. **Skup:** Portfel a) wexli krajowych	1.080.246, 83	+ 141.101, 52 — 66.838, 14	1.154.510, 21
1. **Skup:** Portfel b) „ zagranicznych	319.761, 11½	+ 18.427, 10	338.188, 21½
2. **Zaliczenia** na papiery publiczne	1.474.331, 27	+ 5.135, 50	1.479.466, 77
3 „ na zast. towarów a) wełny	60.002, 58½	+ 4,760	64.762, 58½
3 „ na zast. towarów b) in. tow.	143.057, 21½	+ 920	143.977, 21½
Łącznie (3)	203.059, 80	+ 5.680	208.739, 80
4. „ „ kosztowności	543.910	+ 12.561, 93 — 8.606, 91	547.865, 02
5. **Otwarte kredyta**	3.625.820, 36¼	+ 446.438, 77½ — 386.650, 83	3.685.608, 30¾
6. **Kasa:** Monety srebrne	2.791.144, 72½	— 2.757, 42	2.788.387, 30½
6. **Kasa:** „ złote	29.978, 14	—	29.978, 14
6. **Kasa:** Bilety Banku Polskiego	900.698	— 16.610	884.088
6. **Kasa:** „ Kred. Cesarstwa	654.877	— 27.856	627.021
Łącznie (6)	4.376.697, 86½	— 47.223, 42	4.329.474, 44½

BILANS BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 26/27 kwietnia.

STAN CZYNNY	B. francuski.	B. angielski.	STAN BIERNY	B. francuski.	B. angielski.
	franków			*franków*	
Fundusz metaliczny	517.673868	346.394400	Bilety w obiegu	889.969375	556.527875
Portfel i zaliczenia na złoto	629.070409	464.696350	Przekazy z term. kilkod. .	6.698970	10.678225
			Rachunki bieżące.......	240.037070	452.794700
Zaliczenia na pap. publ. akcje	70.547300	267.856350	Kapitał zakładowy......	182.500000	363.825000
			Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	—
Dług skarbu i inne wart..	157.587612	375.000000	Inne bierniki	48.628998	80.121300
	1.347.879189	1.453.947100		1.374.879189	1.453.947100

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— *Die Staatseinnahmen, Geschichte Kritik und Statistik (Dochody państwowe, ich historja, krytyka i statystyka). Pfeiffer. Stuttgart i Lipsk 1866, 2 tomy str. XXIII, 352 i 607.* Autor znany z prac swych na polu skarbowości, nieogranicza się na samym rozbiorze *dochodów państwa*, jakby z tytułu wnosić można, lecz poprzedza pracę swą poglądem na zadanie gospodarstwa państwowego, na istotę państwa i jego wydatków, powołując się w tym względzie na poprzednie swe pismo, traktujące porównawczo wydatki znaczniejszych państw europejskich. W następnych 9-u częściach rozwija dzieje i kreśli stan obecny dochodów państwowych, zestawiając najnowsze dane statystyczne w tabele odznaczające się jasnością i pełnością. Wykazuje w nich tak czysty jak i ogólny dochód i wyraża w odsetkach stosunek pojedynczych gałęzi do całego przychodu skarbu, teoretyczne poszukiwania i wywody wspiera ciągle cyframi. Obok tego, podaje wykład o *dobrach* państwa i przedsiębierstwach skarbu, wykluczających współubieganie się prywatnych (monopole). Nauka o *opłatach* (Gebühren) zamyka tom 1-y.

W drugim tomie najważniejsza część dochodów państwa, *podatki*, nastręczyły autorowi pole do obszerniejszego wykładu, któremu można zarzucić zbyt ujemne zapatrywanie się na podatki od produkcji czyli szacunkowe i niezupełnie uzasadniony wstręt do podatku dochodowego, jakkolwiek autor przyznaje, że wady tego podatku wypływają raczéj z niedokładnego przeprowadzenia w praktyce jak z saméj zasady.

Rozebrawszy wszystkie rodzaje dochodów, i uznawszy je za nieodpowiednie i przeciwne zasadzie równości i sprawiedliwości, proponuje jako nowość jedyny podatek ogólny *konsumcijny*, którego podstawą byłyby wydatki, — najlepszy według autora wykładnik zamożności i dochodu (?). W osobnym rozdziale autor uprzedza wszelkie zarzuty jakieby uczynić można jego teorji, usprawiedliwia ją ze stanowiska prawa, ekonomiki i nauki skarbowéj. Zastrzegając sobie wrócić do téj konkluzji Pfeiffera, przy obszerniejszém omówieniu dzieła tego w Ekonomiście, zwrócimy uwagę, że autor niesłusznie przypisuje nowość swemu pomysłowi, uprzedzili go już bowiem w tym względzie de Fontenay i inni.

Stosunkowo bardzo mała część dzieła (zaledwie 1/25) poświęcona jest długom publicznym i w ogóle kredytowi państwa, co tém więcéj razi, że autor wszystkie inne gałęzie skarbowości obrobił sumiennie i w sposób bardzo przystępny.

— *Publiczne sprawozdanie Banku Polskiego* za rok 1865, odczytane w d. 7 b. m. wykazuje: w *stanie czynnym* (obejmującym gotowiznę, papiery publiczne, wexle, pożyczki, rachunki bieżące, kapitały w przedsięwzięciach handlowych i przemysłowych, oraz w nieruchomościach) .... rubli 37.864.353,50½

W *stanie biernym* (bilety w obiegu, depozyta, kapitały na procent złożone i przekazowe, fundusz umorzenia długu krajowego fundusz rezerwowy)...... „ 37.154.301,64½

Zatém przewyżki w stanie czynnym czyli zysku .... rubli 710.051,86

W stanie czynnym figurują, między innemi, *zakłady przemysłowe*, których rezultat roczny był następujący:

1. *Papiernia w Jeziornie* wyrobiła papieru za rubli 126.445,52/4, którego sprzedano za r. 111.308,99.

2. *Warzelnia soli w Ciechocinku* wyprodukowała soli cetnarów 171.272; więcéj o cet. 19 984,40 niż w r. 1864 i o cet. 32.041,60 niż w r. 1863.

3. *Fabryki żelaza Ostrowieckie i walcownia w Irenie* wyrobiły: żelaza surowego ct. 23.948; — lanego ct. 1.448; pół-produktu cet. 20.148; żelaza walcowanego cet. 15.039,60; kutego ct. 1.013,50. Sprzedano wyrobów za rubli 56.166,71½.

4. *Zakłady młyna parowego na Solcu*:

a) *Młyn mączny* wyrobił mąki pudów 297.188½, karmy p. 95.591, razem pud. 392.779½ (=funt. 15.711.180), wartości za rubli 448.961,20½.

b) *Piekarnia* wypiekła chleba f. 10.542.446, wartości rubli 264.144,98½.

c) *Olearnia* wyrobiła oleju pudów 10.530,½ i makuchów p. 21.568, wartości rubli 76.330,81½.

d) *Tartak z fornierniq* dostarczył wyrobów za rubli 44.207,93¼.

5. *Walcownia cynku w Londynie* wyrobiła blachy ct. 73.881,50 (= 2.926 tons).

Inne szczegóły ze sprawozdania poda Ekonomista.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.